

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

Szerkesztette: Török Enikő Andrea

Rákóczi Ferenc Általános Iskola, Szatmárnémeti, Románia

Téma: Egy fiú áldozatvállalása társaiért az életébe kerül – dramatikus játék a regény elolvasása után.

Korosztály: 5-6. osztály

Cél: A helyes döntéshozatal, felelősség, hősiesség és könnyelműség fogalmának eszméinek megismerése.

Időtartam: 90 perc

Eszközök: papír, filctoll, nagy méretű rajzlapok (A3-as), ragasztható papírkák, szerepkártyák.

Felhasználási javaslat: anyanyelv-, polgári nevelés órán.

Felhasznált irodalom: Molnár Ferenc 1985: *A Pál utcai fiúk*, Móra Könyvkiadó, Budapest

A FOGLALKOZÁS MENETE

Ráhangelő játék páros szoborképpel:

Álljatok párba! Az utasításaim alapján alkossatok páros szoborképeket: barátság, tanulás, harc, játék, hűség, árulás, összetartás.

Narráció: *A Pál utcai fiúk* című regényben az általatos bemutatott fogalmak kulcsfontosságú fogalmak, hisz „az édes grundért” folyó harc számukra fontosabb volt, mint a tanulás. Mert a játékok során az élet törvényeit próbálhatták ki: az igaz barátság, összetartás, árulás és egy fontos dologért való küzdelem módozatait.

Üzenet:

A Pál utcai fiúk óra közben levelet küldtek egymásnak, melyen ez állt:

„Délután háromkor közgyűlés. Elnökválasztás a grundon. Kihirdetni!”

Ti hogyan fogalmaznátok meg egy rövid üzenetet, a mai modern kor eszközével élve, ha mobiltelefonon sms-t küldhetnétek órán? Mindenki kap egy felragasztható papírlapot. Négy témából válogathattok. Ha kész, tegyétek fel az általatos választott témához. Az üzeneteket felolvassuk.

A témák a következők:

I. Éjszakai fociedzés.

II. Titkos nyomozás.

III. Hétfégi pizsamabuli.

IV. Meglepetés egy osztálytárs vagy tanár számára.

Csoportalakítás

Alakítsatok csoportokat aszerint, hogy ki melyik témát választotta!

Narráció: A grund maga üres volt, mint ahogy az üres telekhez illik is. A palánkja a Pál utca felől húzódott végig. Jobbról-balról két nagy ház határolja, s hátul... igen, hátul volt az, ami a grundot nagyszerűvé, érdekessé tette. Itt tudniillik egy másik nagy telek következett. Ezt a nagy telket egy gőzfűrészelő cég bérelte, s a telek telis-tele volt farakásokkal. Szabályos kockába rakva állott itt az ölfa, s a hatalmas kockák közt kis utcák voltak. Valóságos labirintus. Ötvenhatvan kis szűk utca keresztezte egymást a néma sötét farakások közt, s nem volt könnyű dolog ebben a labirintusban eligazodni. Aki mégis nagy nehezen keresztülvergődött rajta, az egy kis térre jutott, amelyen kis házikó állt. Ez a házikó volt a gőzfűrész. Furcsa, titokzatos, félelmetes kis ház volt.... Hát kellett ennél gyönyörűbb hely a mulatozásra? Nekünk, városi fiúknak bizony nem kellett. Ennél szebbet, ennél indiánosabbat mi el se tudtunk képzelni. A Pál utcai telek gyönyörű sík föld volt, s ez volt az, ami az amerikai prériket helyettesítette. A hátsó rész, a fatelep, ez volt minden egyéb: ez volt a város, az erdő, a sziklás hegyvidék, szóval mindennap az volt, amivé éppen aznap kinevezték. És valahogy azt ne higgyétek, hogy védtelen hely volt a fatelep! Az egyes nagyobb farakások tetejében várak, erődök voltak építve” – írta Molnár Ferenc.

A Fűvészkert félelmetes, rejtelmes, titokzatos világ a Pál utcaiak számára: Nem volt könnyű terep a Fűvészkert. Hatalmas kőfal vette körül, felnőtt, éjszakai ór is vigyázott a kertre. Volt egy rom és egy sziget a közepén, amit csónakkal, vagy a hídon lehetett megközelíteni. Csalános volt a térség, sok bokorral, fával. A Fűvészkertben egy üvegház is volt, furcsa növényekkel és kis aranyhalas medencével.”

Közös rajz

Egyik csapat nagy rajzlapra készítse el a fűvészkert és a másik csapat a grund vázlatos rajzát! A másik két csapat közül az egyik írjon fel minél több tevékenységet, amit a grundon lehet végezni, a másik csapat minél több tevékenységet, amit a Fűvészkertben lehet végezni. Hat percet kaptok rá.

Szövegfozlány

Minden csapat kap egy szövegfozlányt. Állapítsátok meg, ki mondhatta és kinek vagy kiről. Gyűjtsetek minél több tulajdonságot arról, aki a szöveget mondta!

- I. „– Hiszen én egyedül vagyok, maguk pedig tízen vannak.” (Nemecsek Ernő a vörösingéseknek.)

Nemecsek Ernő: érzékeny, hűséges, tetterre kész, áldozatvállaló, becsületes, félénk, engedelmes, önfeláldozó, felelősségtudó, könnyelmű, hősies, vakmerő, stb.

- II. „– A legjobb lesz, ha előre megbeszéljük, mikor jöttök.” (Geréb Dezső a vörösingéseknek.)

Geréb Dezső: lázadó, áruló, szószegő, határozatlan, tisztességtelen, felelőtlen stb.

- III. „– Ez nagyon gyönge. Nem illik elverni.”(Áts Feri Nemecsek Ernőről a vörösingéseknek.)

Áts Feri: gyors, határozott, igazságos, megfontolt, tekintélyt parancsoló stb.

- IV. „– Az árulás nem hiba, több annál.” (Boka János Geréb Dezsőről.)

Boka János: barátságos, gyors, határozott, megértő, igazságos, jóindulatú, megfontolt, tekintélyt parancsoló stb.

Narráció

Ha egy erősebb fiú elveszi egy gyengébbnek a dolgait, azt einstandnak nevezték, különleges pesti gyerek szóval”. Mivel a két vörösinges Pásztor gyerek elvette Nemecek Ernő üveggolyóit, úgy érezték, ezért tenni kell valamit.

Körmese szókártyákkal

Mondjátok el, mit tettek a Pál utcai fiúk az einstand után körmese formájában, felhasználva a földön lévő szókártyákat: elnökválasztás, titkos látogatás a Fűvészkertben, papírlapos üzenet, Geréb árulása, a gittegylet lebukása, a tót lefizetése, Nemecek a vörösingesek gyűlésén, Boka kiáltványa, Nemecek árulóvá nyilvánítása, Geréb tettének megbánása, haditerv, a követség, a harc szabályai, háború, győzelem, díszoklevél, halál. Mindenki válassza a számára legszimpatikusabbat, azt, amelyről egy-két mondatot tud mondani.

Kiscsoportos improvizáció

Mutassátok be kiscsoportos szöveges improvizációval azt, mi vezetett a főhős, Nemecek Ernő halálához!

Minden csapat kap egy témát, amit fel kell használnia.

1. CSOPORT: Nemecek beleesik a Fűvészkert tavába, amikor csónakba akar szállni Bokával és Csónakossal.
2. CSOPORT: Ernő elrejtőzik az üvegház aranyhalas medencéjében, hogy ne találjanak rá a vörösingesek.
3. CSOPORT: Mikor éjjel vissza akarja szerezni a Pál utcai fiúk zászlaját, felfedi a jelenlétét, s a vörösingesek beledobják a Fűvészkert tavába.
4. CSOPORT: 40 fokos lázzal elmegy harcolni a grundért. Ráugrik a vörösingesek vezérére, aki ki akarta szabadítani foglyul esett társait.

A pillanat megjelölése szerepkártyákkal

Szerepkártyákat osztok szét a regény szereplőivel:

- zöld színnel a Pál utcai fiúk: Boka János, Geréb, Weisz, Kolnay, Barabás, Csele, Leszik, Csónakos, Geréb, Richter;
- pirossal a vörösingesek: Áts Feri, a két Pásztor;
 - feketével: Janó, a tót, tanárok, szülők, cselédek, szomszédok, örök, orvos, ügyvéd, édességárus, diákok, járókelők.

„Bújjatok a szereplők bőrébe!” Mondjátok el egy-egy mondattal, ki mire gondolt, amikor értesült Nemecek haláláról!